

รายงานวิจัย

เรื่อง

การออกแบบและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาคร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ชื่อเรื่อง การออกแบบและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาครฯ

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีการกำหนดให้พัฒนาครูโดยการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจทั้งด้านเนื้อหาและเทคนิคการสอน รวมถึงการบูรณาการในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษามาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน แต่โดยภาพรวมแล้ว คุณภาพของผู้เรียนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำและด้อยกว่านานาชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขในประเด็นที่จะสามารถยกระดับคุณภาพของครู เพื่อให้ครูพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอน จากข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๓) พบว่าด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของผู้เกี่ยวข้อง ขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากครูขาดความสามารถและไม่ได้รับการพัฒนาให้รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้นโรงเรียนจึงได้จัดทำวิจัย เรื่อง การออกแบบและสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาครฯ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา เช่น การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการออกแบบนวัตกรรมการศึกษาประเภทต่างๆ และกระบวนการในการปรับปรุงประสิทธิภาพนวัตกรรมการศึกษา รวมถึงการนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาครฯ
2. เพื่อทราบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาครฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย/นวัตกรรม แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบศึกษากลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดครั้งเดียว โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา ๑ กลุ่มและให้ปฏิบัติตามใบงานที่ผู้วิจัยออกแบบเองนำทาง แล้ววัดตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการประเมินระดับความสามารถของครูในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา และการสะท้อนคิดผลการเรียนรู้ (วรรณิ์แกมเกตุ, ๒๕๕๑)

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ สมุทรสาครฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูในโรงเรียนระยะเวลา 1 วัน จำนวน 68 คน รายละเอียดดังนี้

1) ครูประเมินตนเองด้านความสามารถในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นรายการประเมินตนเองด้านการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน นำมาจัดลำดับความสำคัญวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา และสรุปผลการคัดเลือกปัญหาการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีความสามารถมาก ด้านการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหา ด้านนวัตกรรมที่คิดค้นออกแบบขึ้นมีประสิทธิภาพและใช้งานได้จริง ด้านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาใช้แก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ด้านความสร้างสรรค์และความทันสมัย ด้านนวัตกรรมที่ออกแบบมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง

2) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการอบรมการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา พบว่า 1.ด้านความรู้ที่ได้รับในการอบรมอยู่ในระดับมาก 2.ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรมอยู่ในระดับมาก 3.ด้านสถานที่จัดอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.ด้านกิจกรรมเป็นไปตามวิสัยทัศน์ นโยบายเป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 5.ด้านความเหมาะสมของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด 6.ด้านสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามที่กำหนดอยู่ในระดับมากที่สุด 7.ด้านผู้รับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อยู่ในระดับมาก 8.ด้านวิทยากรอธิบายแต่ละขั้นตอนได้ละเอียด ชัดเจนอยู่ในระดับมาก 9.ด้านบรรยากาศในการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด 10. ด้านมีเอกสารประกอบการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการฝึกอบรมครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เพื่อให้ครูได้ใช้ความคิดในแต่ละขั้นตอนผ่านใบงานที่เป็นสิ่งกำหนดภาระงานและกิจกรรมที่ครูต้องปฏิบัติโดยมีวิทยากรให้คำปรึกษาในช่วงของการฝึกอบรม รวมถึงการติดต่อทางอีเมล ในระหว่างที่ครูทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาที่ครูออกแบบและสร้างขึ้นด้วยตนเองโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ คือ การนำความรู้ทฤษฎีหลักการหรือแนวความคิดมาประยุกต์ใช้ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดประสิทธิผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูรับผิดชอบและเกิดประสิทธิภาพนวัตกรรมที่ครูสร้างขึ้น

จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูประเมินตนเองด้านความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน การนำมาจัดลำดับความสำคัญ การวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา และสรุปผลการคัดเลือกปัญหาการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีความสามารถมาก ส่วนการประเมินตนเองที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการออกแบบนวัตกรรม ครูประเมินตนเองในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยที่พบว่าครูมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา ในส่วนของการวิเคราะห์ปัญหาและเลือกแนวทางการแก้ไข อยู่ในระดับมาก สืบเนื่องจากครูได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามใบงานที่ ๑-๕ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมตามใบงานที่มอบหมาย การออกแบบการสอนโดยใช้แนวคิดของกาเย่ และการกำหนดเนื้อหาและช่วงเวลาในแต่ละขั้นตอนของการฝึกอบรม ปรากฏว่าครูมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากวิทยากรได้เตรียมเอกสารประกอบการบรรยายไว้ วิทยากรมีความเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้กำลังใจครู ครูผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมใช้เวลาในการศึกษาและฝึกปฏิบัติในการออกแบบนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถเข้าใจและเชื่อมโยงทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบและพัฒนานวัตกรรม ตามข้อค้นพบจากงานวิจัยของ จีรวรรณ นาคพัฒน์ (๒๕๔๗) ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเจตคติ และให้บทบาทแก่วิทยากรในการให้กำลังใจ ให้เกียรติ ยกย่องยอมรับสถานภาพและศักยภาพของครูให้มีความสำคัญในเรื่องการพัฒนาความรู้ นำไปสู่การฝึกทักษะปฏิบัติและพัฒนาเจตคติ ส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับและเกิดแรงจูงใจที่อยากจะพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนิเทศติดตามผลการพัฒนาความสามารถของครูในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ภายหลังที่ครูพัฒนาความสามารถตามกระบวนการนี้แล้ว
2. ควรนำกระบวนการนี้เผยแพร่และจัดอบรมให้กับครูที่มีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในด้านอื่นที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการออกแบบการสอน เป็นต้น